

Handläggare
Anna Stenborg RB-UT-IU och Anna Paciello
Danielsson KC-UT-ÖV

Godkänd av
Anna Ekegren tFC RB-UT-IU

Ersätter
MSB 2024-02144-1
utgåva 2.0

Kurskod
HÖGRE KURS 1

Gäller från och med
2026-01-01

Högre kurs i totalförsvaret och samhällets krisberedskap

- steg 1

Bakgrund

Högre kurser i samhällets krisberedskap och totalförsvaret har genomförts av Försvarshögskolan sedan 1950-talet. Utvecklingen av kurserna har skett kontinuerligt och såväl innehåll som upplägg återspeglar rådande förutsättningar vid tiden för kursernas genomförande. Från hösten 2024 erbjuds Högre kurs i samhällets krisberedskap och totalförsvaret steg 1 enligt föreliggande kursplan.

Kursen utgör det inledande steget i programmet Högre kurs i samhällets krisberedskap och totalförsvaret. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Försvarsmakten har i samverkan med Försvarshögskolan (FHS) utvecklat kursen mot bakgrund av förändrade behov och förväntningar i samhället. Utvecklingsarbetet har också tagit hänsyn till regeringens styrning av området totalförsvaret och givna förutsättningar för totalförsvarets planering. Kursen genomförs av Försvarshögskolan på uppdrag av MSB och Försvarsmakten.

Målgrupp

Kursen vänder sig till beslutsfattare och handläggare med ansvar och arbetsuppgifter inom krisberedskap eller totalförsvaret vid statliga myndigheter, kommuner och regioner, privat näringsliv samt frivilligorganisationer, företrädesvis med erfarenhet av att hantera frågor kring krisberedskap och totalförsvaret.

Förkunskaper

För att kunna tillgodogöra sig kursen på bästa sätt ska deltagaren ha goda kunskaper om sin egen organisations uppgifter, roll och ansvar vid fredstida kriser och höjd beredskap.

Urval

I de fall antal sökande överskrider antal platser på kursen, förbehåller sig MSB rätten att tillsammans med FHS göra ett urval bland de anmälda. Vid urval eftersträvas en så jämn representation bland krisberedskapssystemets och totalförsvarets aktörer som möjligt. Vid urvalet beaktas faktorer som bland annat systemets utvecklingsbehov samt jämställdhet och geografisk spridning.

Försvarsmakten hanterar urval av deltagare från den egna myndigheten.

Syfte

Kursen syftar till att ge deltagaren möjlighet att utveckla systemförståelse för krisberedskap och totalförsvar, för att med ett proaktivt förhållningssätt kunna bidra i arbete med beredskapsplanering och hantering av händelser under såväl fredstida kriser som höjd beredskap.

Ett ytterligare syfte är att skapa möjlighet till erfarenhetsutbyte och nätverkande.

Lärandemål

Efter genomförd kurs förväntas deltagaren kunna

1. sammanfatta aktörers ansvar, mandat och roller inom krisberedskap och totalförsvar
2. relatera till regeringens styrning och rättsliga förutsättningar för krisberedskap och totalförsvar
3. beskriva den säkerhetspolitiska kontexten, hotbilden mot Sverige och konsekvenserna för totalförsvarets utformning
4. identifiera utvecklingsområden som är av särskild betydelse för deltagarens egen organisation.

Innehåll

Kursens innehåll är viktat så att fokus ligger mer på totalförsvar än på krisberedskap. Kursens tyngdpunkt ligger på de *civila* delarna av totalförsvaret, medan det *militära* perspektivet tas upp mer översiktligt. Kursen har ett övervägande nationellt perspektiv.

Kursen utgår från tre teman:

Samhällets skyddsvärden och hotbilden

- samhällets skyddsvärden
- koncept, inriktningar och definitioner
- hot och risker
- Sveriges säkerhets- och försvarspolitik.

Systemet för krisberedskap och totalförsvar

- aktörer, roller, ansvar och mandat
- regler och rättsliga förutsättningar.

Förmåga inom krisberedskap och totalförsvar

- krishantering och krisdiagnos
- samverkan och ledning
- inriktning och samordning
- planering av det civila och militära försvaret
- katastrofpsykologi samt ledarskap under påfrestning och stress
- desinformation, informationspåverkan och medias roll
- strategisk kommunikation, risk-, och kriskommunikation
- psykologiskt försvar och försvarsvilja.

Pedagogik och metodik

Kursen genomförs med fokus på lärande i samarbete med andra, genom bland annat föreläsningar, diskussioner, scenarioövningar, seminarier och studiebesök samt interaktivt arbete på lärplattform.

Under kursen ges deltagaren möjlighet att tillsammans med andra använda analytiska verktyg för krishantering vid olika case- och scenariobaserade övningstillfällen. Resultaten föredras sedan, jämte förslag och rekommendationer om hantering, för sakkunniga som ger konstruktiv återkoppling. Denna dialog syftar till att bidra med ytterligare analytiska perspektiv som fördjupar deltagarnas förmåga att hantera kriser och höjd beredskap.

Kursen utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Såväl MSB, Försvarsmakten som FHS strävar efter jämställdhetsintegrerad verksamhet.

Upplägg och omfattning

Kursen omfattar totalt fyra (4) veckors utbildning på heltid.

Kursen inleds med förstudier på distans, motsvarande en (1) vecka. Deltagaren ansvarar själv för sina förstudier och kan påbörja studierna i samband med antagning till kurs. Under förstudierna ingår tre digitala möten med kursledningen samt regelbundna digitala avstämningar med en studiepartner.

Tre (3) veckor genomförs sedan som närstudier vid Försvarshögskolan i Stockholm, där en kortare studieresa inom Sverige ingår. De tre veckorna genomförs med en inledande vecka på plats, därefter en veckas uppehåll, för att sedan avslutas med ytterligare två veckor på plats.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskapPostadress:
651 81 KarlstadTelefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Kursplan

4(4)

Icke examinerande kurs

Datum
2025-11-06

Ärendenr
MSB 2024-02144-1

Veckouppehållet syftar till att möjliggöra reflektioner kring förhållanden inom den egna organisationen i relation till kunskapsinhämtningen under kursen.

Studieresan genomförs i syfte att skapa grund för praktiska insikter och inspiration till fortsatt beredskapsarbete.

Då kursen är i form av både distans- och närstudier kommer en del av tiden att ägnas åt självstudier och informationsinhämtning inför de platsförlagda tillfällena, där materialet sedan kommer att bearbetas genom scenariobaserade spel, grupparbeten och undersökningsbara frågor varvat med seminarier och föreläsningar. Detta för att skapa goda förutsättningar för lärande, erfarenhetsutbyte och nätverkande.

För att kunna tillgodogöra sig kursens förstudier krävs tillgång till dator med nätverksanslutning.

Kursens upplägg bygger på att kursdeltagaren är närvarande och aktiv under kursens samtliga delar och full närvaro krävs för intyg.

Kursdeltagaren rekommenderas också att avsätta tid efter avslutad kurs, för att ta tillvara kursens innehåll i förhållande till det egna arbetet och den egna organisationen.

Läromedel

Kurs- och referenslitteratur publiceras på lärplattform.

Intyg

FHS utfärdar ett kursintyg till kursdeltagaren efter genomförd kurs.

Deltagaren kan också efter avslutad kurs själv hämta ut ett resultatintyg under MSB:s utbildningsportal via <https://utbildning.msb.se/>

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Beslutad 2025-11-06 av Anna Ekegren

Detta dokument är digitalt beslutat och därför saknas namnunderskrift